

На основу члана 16. и члана 61. став (2) Закона о управи ("Службени гласник БиХ", бр. 32/02, 102/09 и 72/17), члана 14. став (1) Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 39/09 и 25/18), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

**ПРАВИЛНИК
О УТВРЂИВАЊУ ДЕТАЉНИХ ПРАВИЛА ЗА
ОПЕРАЦИЈЕ ЈЕДРИЛИЦА И ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛА
ЧЛАНОВИМА ЛЕТАЧКЕ ПОСАДЕ ЗА ЈЕДРИЛИЦЕ**

Члан 1.

(Предмет и подручје примјене)

- (1) Овим правилником утврђују се детаљна правила за летачке операције једрилицама, те за издавање и одржавање дозвола пилота и припадајућих овлашћења, привилегија и потврда за једрилице, када такви ваздухоплови испуњавају услове из члана 1. став (1) тачка е) алинеја 1) и 2) прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким операцијама и члана 1. став (1) тачка а) алинеја 1) и 2) прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству.
- (2) Овим правилником се преузимају одредбе Сprovedбене уредбе Комисије (ЕУ) 2018/1976 од 14. децембра 2018. године о утврђивању детаљних правила за операције једрилица и издавање дозвола члановима летачке посаде за једрилице у складу с Уредбом (ЕУ) 2018/1139 Европског парламента и Савјета.
- (3) Навођење одредби уредби из става (2) овог члана врши се искључиво у сврху праћења и информисања о преузимању правне стечевине Европске уније у законодавство Босне и Херцеговине.

Члан 2.

(Дефиниције)

За потребе овог правилника примјењују се следеће дефиниције и, осим ако су појмови другачије дефинисани у овом члану, дефиниције из члана релевантне одредбе прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству:

- (а) **једрилица** (sailplane): ваздухоплов тежи од ваздуха који се у ваздуху одржава динамичком реакцијом ваздуха на њене фиксне узгонске површине крила и чији слободан лет не зависи од мотора;
- (б) **мотор** (engine): уређај који се употребљава или се намјерава употребљавати за погон моторне једрилице;
- (ц) **моторна једрилица** (powered sailplane): једрилица опремљена једним или више мотора, који имају, са моторима ван употребе, карактеристике као једрилица;
- (д) **комерцијална операција** (commercial operation): свака летачка операција једрилицом за накнаду или другу противвриједност, која је доступна за јавност или, ако није доступна за јавност, која се врши на основу уговора између оператора и наручиоца, при чему наручилац нема контролу над оператором;
- (е) **такмичарски лет** (competition flight): свака летачка операција при којој се једрилица користи за ваздухопловне трке или такмичења, укључујући увјежбавање за такве операције и летење до и од мјеста одржавања трка или такмичења;
- (ф) **ваздухопловна приредба** (flying display): свака летачка операција једрилицом која се изводи као ваздухопловна приредба или ради забаве на најављеном догађају отвореном за јавност, укључујући и ваздухоплов који се користи за вјежбавање за такву приредбу и за летење до и од мјеста одржавања најављеног догађаја;
- (г) **уводни лет** (introductory flight): свака операција уз накнаду или другу противвриједност која се састоји од краткотрајног лета који обавља одобрена организација за обуку с циљем привлачења нових полазника или нових чланова, на коју се упућује у релевантној одредби прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству, или организација основана ради промоције летачког спорта или рекреативног летења;
- (х) **акробатски лет** (aerobatic flight): намјерно изведен маневар једрилице у лету који укључује наглу промјену положаја једрилице, неуобичајен положај једрилице или неуобичајену промјену брзине лета, која није неопходна за нормалан лет или за обуку у сврху стицања дозвола, потврда или овлашћења осим за овлашћење за акробатско летење;
- (и) **главно мјесто пословања** (principal place of business): главна канцеларија или регистрована канцеларија оператора једрилице унутар које се одвијају главне финансијске функције и оперативна контрола активности из овог правилника;
- (ј) **уговор о закупу ваздухоплова без посаде** (dry lease agreement): уговор између предузећа према којем је за управљање једрилицом одговоран закупник;
- (к) **национална дозвола** (national licence): дозвола пилота коју је држава чланица издала у складу с националним законодавством прије датума примјене Анекса III овог правилника или релевантног анекса FCL прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству;
- (л) **дозвола из Дијела-SFCL** (Part-SFCL licence): дозвола за чланове летачке посаде која испуњава захтјеве из Анекса III овог правилника;
- (м) **извјештај о замјени** (conversion report): извјештај на основу којег се дозвола може замијенити у дозволу из Дијела-SFCL;

- (н) **Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине - ВНДСА** (Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDSA): Надлежна ваздухопловна власт Босне и Херцеговине (National Aviation Authority) / Државни надзорни орган Босне и Херцеговине (National Supervisory Authority) / Надлежни орган (Competent Authority) у чијој су надлежности управни, стручни и надзорни послови из области ваздушног саобраћаја у Босни и Херцеговини.

Члан 3.

(Летачке операције)

- (1) Оператори једрилица изводе операције једрилицама у складу са захтјевима из Анекса II овог правилника. Ово се не примјењује на пројектне или производне организације које су у складу са релевантним одредбама прописа којим се утврђује сертификација пловидбености и еколошка сертификацију ваздухоплова и с њима повезаних производа, дијелова и уређаја, те за сертификацију пројектних и производних организација и које управљају једрилицом, унутар подручја примјене њихових повластица, за потребе увођења или преправке врста једрилице.
- (2) У складу са референтном одредбом прописа којим се уређују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким операцијама, оператори једрилица обављају комерцијалне операције тек након што су надлежном органу дали изјаву о властитој способности и располагању средствима за испуњавање одговорности повезаних с операцијама једрилице. Ово се не примјењује на сљедеће операције једрилицама:
- (а) операције лица који дијеле трошкове, под условом да директне трошкове лета једрилице и сразмјерни дио годишњих трошкова складиштења, осигурања и одржавања једрилице дијеле сва лица у једрилици;
- (б) такмичарске летове или ваздухопловне приредбе под условом да је накнада или било која друга награда за такве летове ограничена на поврат директних трошкова лета једрилице и сразмјерног дијела годишњих трошкова за складиштење, осигурање и одржавања једрилице, те да добијене награде не прекорачују вриједност коју је одредио надлежни орган;
- (ц) уводне летове, летове за потребе скакања падобраном, вучу једрилице или акробатске летове које обавља организација за оспособљавање која има главно мјесто пословања у Босни и Херцеговини на коју се упућује релевантна одредба прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству или организација основана за потребе унапређивања летачких спортова или рекреативног летења, под условом да та организација управља једрилицом на основу власништва или уговора о закупу без посаде, да се летом не стиче добит која се дијели изван организације и да такви летови чине тек маргинална дјелатност организације;
- (ц) уводне летове, летове за потребе скакања падобраном, вучу једрилице или акробатске летове које обавља организација за оспособљавање која има главно мјесто пословања у Босни и Херцеговини на коју се упућује релевантна одредба прописа којим се утврђују

технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству или организација основана за потребе унапређивања летачких спортова или рекреативног летења, под условом да та организација управља једрилицом на основу власништва или уговора о закупу без посаде, да се летом не стиче добит која се дијели изван организације и да такви летови чине тек маргинална дјелатност организације;

- (д) летове оспособљавања које обавља организација за оспособљавање чије се главно мјесто пословања налази у Босни и Херцеговини и на коју се упућује релевантна одредба прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству.

Члан 4.

(Дозволе пилота и љекарска увјерења)

- (1) Пилоти ваздухоплова из члана 1. став (1) овог правилника усаглашени су са техничким захтјевима и управним поступцима из Анекса III овог правилника и релевантног анекса MED прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству.
- (2) Изузетно од привилегија носноца дозволе према дефиницији из Анекса III овог правилника, носиоци тих дозвола могу обављати летове из члана 3. став (2) тач. од (а) до (д) без испуњавања захтјева из SFCL.115 (а)(3) Анекса III овог правилника.
- (3) ВНДСА пилоте ученике који похађају курс за оспособљавање за добијање дозволе пилота једрилице (SPL) може овластити за коришћење ограничених привилегија без надзора прије него што испуне све захтјеве потребне за издавање SPL у складу са Анексом III овог правилника, у складу са свим сљедећим условима:
- (а) подручје примјене датих привилегија заснива се на процјени безбједносног ризика, коју обавља ВНДСА, узимајући у обзир потребан степен обуке потребан за постизање потребног нивоа пилотске вјештине;
- (б) привилегије су ограничене на сљедеће:
- 1) цијело државно подручје Босне и Херцеговине или дијелове тог подручја, и
 - 2) једрилице које су регистроване у Босни и Херцеговини;
- (ц) носиоцу овлашћења који поднесе захтјев за издавање SPL признаје се оспособљавање спроведено на основу препоруке одобрене организације за оспособљавање (АТО) или пријављене организације за оспособљавање (DТО);
- (д) ВНДСА прати коришћење овлашћења издатих на основу овог става како би обезбиједила прихватљив ниво безбједности ваздушног саобраћаја и предузела одговарајуће мјере у случају повећаног безбједносног ризика или било каквих безбједносних питања.

Члан 5.

(Постојеће дозволе пилота и љекарска увјерења)

- (1) Дозволе из Дијела-FCL за једрилице и припадајуће привилегије, овлашћења и потврде које је ВНДСА издала прије датума почетка примјене овог правилника сматрају се издатим у складу са овим правилником. При поновном издавању дозвола по службеној дужности или

- на захтјев носиоца дозволе, BHDCA те дозволе замјењују дозволама у формату наведеном у релевантном анексу ARA прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству.
- (2) Када BHDCA поново издаје дозволе и припадајуће привилегије, овлашћења и потврде у складу са ставом (1) овог члана, BHDCA, у зависности од случаја:
- (а) преноси све привилегије које су већ уписане у дозволе из Дијела-FCL у нови формат дозволе;
- (б) врши замјену овлашћења за акробатско летење издата у складу с релевантним анексом Дио-FCL прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству у напредне привилегије за акробатско летење у складу са SFCL.200 (с) Анекса III (Дио-SFCL) овог правилника;
- (ц) уписује датум истека потврде инструктора летења повезаног с дозволом из Дијела-FCL у пилотску књижицу летења или издаје еквивалентан документ. Након тог датума истека, пилоти користе привилегије инструктора само ако испуњавају услове из SFCL.360 Анекса III (Дио-FCL) овог правилника.
- (3) Носиоци националних дозвола за једрилице које је BHDCA издала прије датума почетка примјене Анекса III овог правилника, настављају користити привилегије које обухвата њихова дозвола до издавања нових дозвола у складу са захтјевима садржаним у овом правилнику. BHDCA врши замјену тих дозвола у дозволе и припадајућа овлашћења, привилегије и потврде из Дијела-SFCL у складу са елементима наведенима у извјештају о замјени који испуњава захтјеве из релевантне одредбе прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству.
- (4) Лџкарска увјерења пилота повезана са дозволом, како је наведено у ставу (2) овог члана, које је BHDCA издала прије датума почетка примјене Анекса III овог правилника, остају на снази до датума њиховог следећег продужавања. Продужавање лџкарских увјерења у складу је са захтјевима из релевантног анекса (Дио-MED) прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству.

Члан 6.

(Признавање оспособљавања које је започело прије датума почетка примјене овог правилника)

- (1) У погледу издавања дозвола и припадајућих привилегија, овлашћења или потврда из Дијела-SFCL у складу с Анексом III овог правилника, сматра се да је оспособљавање које је почело прије датума почетка примјене овог правилника у складу са релевантним анексом Дио-FCL прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству и у складу са захтјевима из овог правилника.
- (2) Оспособљавање које је започело прије датума почетка примјене овог правилника или релевантног анекса Дио-FCL прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству, у складу са Анексом I Чикашке конвенције, признаје се у сврху издавања дозвола из Дијела-SFCL на основу извјештаја о признавању који саставља BHDCA.

- (3) У извјештају о признавању из става (2) овог члана описује се обим оспособљавања, наводи се за које се захтјеве из Дијела-SFCL признавање даје и, ако је примјењиво, које захтјеве подносиоци захтјева морају испунити како би им се издала дозвола из Дијела-SFCL. Извјештај укључује копије свих докумената који су потребни како би се доказао обим оспособљавања, и копије прописа и поступака у складу са којима је оспособљавање започело.

Члан 7.

(Организације за оспособљавање)

- (1) Организације за оспособљавање за стицање дозвола пилота из члана 1. став (1) овог правилника испуњавају захтјеве из релевантне одредбе прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству.
- (2) Организације за оспособљавање из става (1) овог члана, којима је издато одобрење у складу са релевантним анексом Дио-ORA прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству или су поднијеле изјаву у складу с релевантним анексом Дио-DTO прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству прије датума почетка примјене овог правилника, своје програме оспособљавања прилагођавају, када је то потребно.

Члан 8.

(Додатни захтјеви BHDCA у погледу примјене SFCL.125 Анекса III овог правилника)

- (1) Одобрен центар за обуку дужан је, прије почетка практичне обуке кандидата, поднијети BHDCA захтјев за издавање дозволе пилота ученика.
- (2) Ако је пилот ученик малолетно лице, уз захтјев за издавање дозволе одобрени центар за обуку подноси и овјерену писану сагласност оба родитеља или старатеља за похађање обуке.
- (3) Пилот ученик је дужан да носи са собом дозволу пилота ученика током спровођења практичне обуке на једрилици.
- (4) Дозвола пилота ученика се издаје са роком важења од три године.
- (5) Дозвола пилота ученика се издаје на обрасцу и исти садржи:
- (а) грб Босне и Херцеговине, текст: Босна и Херцеговина, Министарство комуникација и транспорта, Дирекција за цивилно ваздухопловство, назив дозволе;
- (б) опште податке о носиоцу дозволе (број ученичке дозволе, презиме и име, датум рођења, мјесто рођења, држављанство, адреса и потпис), назив организације у којој се школује пилот, датум првог издавања дозволе, датум издавања, потпис и печат одговорног лица;
- (ц) упозорење којим се обавезује носилац дозволе о обавези ношења документа са фотографијом ради утврђивања идентитета;
- (д) податке о овлашћењима за које се школује и напомену.

Члан 9.

(Додатни захтјеви у погледу дозвола издатих од друге државе)

Носилац пилотских дозвола издатих од стране BHDCA у складу са Анексом III овог правилника, који стекну дозволу у некој од држава чланица или држави са којом Босна и

Херцеговина има потписан билатерални или мултилатерални споразум, могу наставити да користе права и привилегије из дозволе издате од стране ВНДСА све до пуноправног признавања те дозволе од стране држава чланица или државе са којом Босна и Херцеговина има потписан билатерални или мултилатерални споразум.

Члан 10.

Ступање на снагу и примјена

- (1) Дозволе пилота једрилица и припадајућа овлашћења, потврде и ауторизације, љекарска уверења, одобрења организација за обуку, одобрења ваздухопловно-медицинским центрима, који су издати или прихваћени у складу са Правилником о утврђивању техничких захтјева и управних поступака у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству ("Службени гласник БиХ", број 04/18) остају на снази ступањем на снагу овог правилника.
- (2) Поступци, који до ступања на снагу овог правилника нису окончани, окончаће се у складу са одредбама овог правилника које су повољније за подносиоца захтјева.
- (3) Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 1-3-02-2-592-5/22

9. децембра 2022. године
Бања Лука

Генерални директор
Чедомир Шушњар, с. р.

АНЕКС I ДЕФИНИЦИЈЕ (ДИО- DEF)

За потребе овог правилника примјењују се дефиниције и, осим ако су термини другачије дефинисани у овом анексу, дефиниције из релевантне одредбе прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са члановима посаде ваздухоплова у цивилном ваздухопловству.

1. "прихватљиви начини усклађивања (Acceptable Means of Compliance - AMC)" означавају необавезујуће стандарде које је усвојила Агенција и ВНДСА преузела овим правилником за описивање начина за успостављање усклађености са прописима које доноси ВНДСА на основу Анекса I ЕСАА споразума. AMC који доноси ЕАСА не представља правни основ;
2. "алтернативни начини усклађивања (Alternative Means of Compliance - AltMoC)" означавају оне начине усклађивања који пружају алтернативу постојећим прихватљивим начинима усклађивања или оне којима се предлажу нови начини за успостављање усклађености са прописима које доноси ВНДСА на основу Анекса I ЕСАА споразума, а за које ЕАСА није донијела AMC;
3. "вођа ваздухоплова (pilot-in-command)" је пилот одређен да управља ваздухопловом и задужен за безбједно извођење лета;
4. "летачки приручник ваздухоплова - AFM (aircraft flight manual)" је документ који садржава примјењива и одобрена оперативна ограничења једрилице и информације о једрилици;
5. "психоактивне супстанце (psychoactive substances)" су: алкохол, опијати, канабиноиди, седативи и хипнотици, кокаин, остали психостимуланси, халуциногене супстанце и испарљиви растварачи, осим кофеина и дувана;

6. "критичне фазе лета (critical phases of flight)" су: залет за узлијетање, узлетна путања лета, завршни прилаз, неуспјели прилаз, слијетање, укључујући успоравање и све остале фазе лета које вођа ваздухоплова одреди кључнима за безбједно извођење операције једрилицом;
7. "оперативна површина (operating site)" је површина, осим аеродрома, коју је вођа ваздухоплова или оператор одабрао за слијетање или полијетање;
8. "члан посаде (crew member)" је лице које је оператор одредио да извршава дужности у једрилици под надлежношћу вође ваздухоплова, ако само није вођа ваздухоплова;
9. "електронска летачка торба - EFB (electronic flight bag - EFB)" је електронски информациони систем који се састоји од опреме и апликација за летачку посаду које омогућавају чување, ажурирање, приказивање и обраду функција EFB за подршку летачким операцијама или дужностима;
10. "опасне робе (dangerous goods)" су предмети или супстанце који могу представљати значајан ризик за здравље, безбједност, имовину или околину и који се налазе на попису опасних роба у Техничким упутствима или су класификовани у складу са тим упутствима;
11. "техничка упутства (technical instructions)" су посљедње важеће издање "Техничких упутстава за безбједан превоз опасних роба ваздухом", укључујући додаток и све допуне, које је одобрила и објавила Међународна организација за цивилно ваздухопловство у документу ICAO DOC 9284;
12. "специјализована операција једрилицом (sailplane specialised operation)" је свака операција једрилицом, која може бити комерцијална или некомерцијална, чија главна сврха није повезана са уобичајеним спортским и рекреационим операцијама, већ са падобранским операцијама, летовима за потребе вијести, телевизијским или филмским летовима, летачким приредбама и сличним специјализованим активностима;
13. "ноћ (night)" је временски период између краја вечерњег грађанског сумрака и почетка јутарњег грађанског свитања. Грађански сумрак се завршава увече када је центар Сунчевог диска шест степени испод хоризонта, а почиње ујутру када је центар Сунчевог диска шест степени испод хоризонта;
14. "испит практичне оспособљености (skill test)" је испит практичне оспособљености у сврху стицања дозволе или овлашћења, укључујући и усмено испитивање ако испитивач то сматра потребним;¹⁴
15. "процјена стручности (assessment of competence)" значи испитивање стручне оспособљености, знања и става у оквиру првог издавања, продужавања или обнављања потврде инструктора или испитивача;
16. "налет (flight time)" је:
 - (a) за једрилице са самосталним узлијетањем и моторне једрилице, укупно вријеме од тренутка кад се ваздухоплов покрене у сврху полијетања до тренутка кад се потпуно заустави након лета;
 - (b) за једрилице, укупно вријеме од тренутка залета једрилице при полијетању до

¹⁴ Форма и унутрашња подјела анекса I до III дати су у изворном облику и на латиничном писму ради лакшег реферисања на исте.

- тренутка кад се једрилица потпуно заустави након лета;
17. "провјера стручности (proficiency check)" је приказ стручне оспособљености у сврху усаглашености са захтјевима у односу на недавно искуство из овог правилника, која по потреби укључује и усмена испитивања;
18. "самосталан лет (solo flight)" је лет током којег је ученик пилот једино лице у ваздухоплову;
19. "рутни лет (cross-country flight)" је лет изван видокруга или на удаљености од тачке поласка коју одреди надлежни орган, уз коришћење стандардних навигационих поступака.

АНЕКС II
ЛЕТАЧКЕ ОПЕРАЦИЈЕ ЈЕДРИЛИЦОМ
[ДИО-SAO]
ПОДДИО GEN
ОПШТИ ЗАХТЈЕВИ

SAO.GEN.100 Подручје примјене

У складу са чланом 3. овог правилника, овај поддио утврђује захтјеве које мора испунити сваки оператор једрилице, осим организација за пројектовање и производњу из члана 3. став (1).

SAO.GEN.105 Надлежни орган

Надлежни орган у Босни и Херцеговини је Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: BHCA).

SAO.GEN.110 Доказивање усклађености

- (a) Оператор, ако то затражи надлежни орган који провјерава трајну усклађеност оператора у складу са релевантном одредбом прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким операцијама, доказује усклађеност са захтјевима из прописа којим се уређују Битни захтјеви из области летачких операција и са захтјевима овог правилника.
- (b) За доказивање те усклађености, оператор може да се позове на следеће:
- (1) прихватљиве начине усклађивања (AMC);
 - (2) алтернативне начине усклађивања (AltMoC).

SAO.GEN.115 Уводни летови

Уводни летови се:

- (a) изводе према правилима визуелног летења (VFR), дању и
- (b) под надзором лица које је надлежно за безбједност, ако га је именовала организација одговорна за уводне летове.

SAO.GEN.120 Тренутна реакција на безбједносни проблем

Оператор спроводи:

- (a) мјере безбједности које је наложио надлежни орган у складу са релевантним одредбама прописа којим се утврђују технички захтјев и управни поступци у вези са летачким операцијама, и
- (b) наредбе о пловидбености и остале обавезне информације које је издала Агенција.

SAO.GEN.125 Именовање вође ваздухоплова

Оператор именује вођу ваздухоплова који је квалификован поступати као вођа ваздухоплова у складу с Анексом III овог правилника.

SAO.GEN.130 Одговорности вође ваздухоплова

Вођа ваздухоплова:

- (a) одговоран је за безбједност једрилице и било којег лица током извођења операција једрилицом;
- (b) одговоран је за започињање, настављање или прекид лета у интересу безбједности;
- (c) обезбјеђује усклађеност са свим примјењивим оперативним поступцима и контролним листама;
- (d) започиње лет након што утврди да су испуњени следећи услови, како слиједи:
- (1) једрилица испуњава услове пловидбености;
 - (2) једрилица је прописно регистрована;
 - (3) инструменти и опрема потребни за обављање лета налазе се у једрилици и оперативни су;
 - (4) тежина једрилице и положај тежишта такви су да се лет може извести у складу са AFM;
 - (5) опрема и пртљак правилно су укрчане и обезбијеђене и евакуација у нужди је могућа; и
 - (6) оперативна ограничења једрилице наведена у AFM неће бити прекорачена за вријеме лета;
- (e) обезбјеђује спровођење претполетног прегледа у складу са AFM;
- (f) не обавља дужности у једрилици у једној од следећих ситуација:
- (1) када је неспособан да обавља своје дужности из било којег разлога, укључујући повреду, болест, лијекове, замор или утицај психоактивне супстанце или се због нечега другога осјећа неспособним;
 - (2) ако нису испуњени примјењиви медицински захтјеви;
- (g) одбија превозити или искрцава било које лице или пртљак који могу представљати могућу опасност за безбједност једрилице или било којег лица које се њоме превози;
- (h) не допушта превоз једрилицом лицу за које се чини да је под утицајем психоактивних супстанци до толике мјере да би могла бити угрожена безбједност једрилице или лица у њој;
- (i) обезбјеђује да су током критичних фаза лета или кад год се то сматра потребним у интересу безбједности сви чланови посаде на својим сједиштима с причвршћеним безбједносним појасевима;
- (j) током лета:
- (1) причвршћује безбједносни појас; и
 - (2) све вријеме остаје за управљачем једрилице, осим ако управљач преузме други пилот;
- (k) у случајевима опасности који захтијевају тренутно доношење одлуке и дјеловање, предузима све радње које сматра неопходним у таквим околностима. У таквим случајевима може, у интересу безбједности, у мјери која је потребна, одступити од правила, оперативних поступака и метода;
- (l) не наставља лет даље од најближе оперативне површине или аеродрома на које је могуће слијетање у метеоролошким условима, у случају да је његова способност за извршавање дужности знатно умањена због болести, замора, мањка кисеоника или неког другог узрока;
- (m) у тренутку завршетка лета или серије летова записује у техничку књигу ваздухоплова или дневник путовања једрилице (*technical log book*) податке о употреби и све кварове једрилице који су му познати или на које сумња;
- (n) без одлагања обавјештава надлежни орган за истраге државе на чијем се подручју догодио догађај и хитне службе те државе најбржим могућим средствима о

- било којој несрећи или озбиљном инцидент повезаним с једрилицом;
- (o) без одлагања извјештава надлежни орган о незаконитим актима и обавјештава локално тијело које је одредила држава на чијем се државном подручју догодио незаконити акт; и
- (p) без одлагања одговарајућој јединици за услуге у ваздушном саобраћају (ATS) пријављује било какве настале опасне временске услове или услове летења који могу утицати на безбједност других ваздухоплова.

SAO.GEN.135 Одговорности чланова посаде

- (a) Сваки члан посаде одговоран је за правилно извршавање својих дужности повезаних с операцијом једрилицом.
- (b) Чланови посаде не извршавају дужности на једрилици када из било којег разлога нису у могућности због повреде, болести, утицаја лијекова, замора или под дејством неке психоактивне супстанце или ако се из неког другог разлога осјећају неспособним.
- (c) Сви чланови посаде пријављују вођи ваздухоплова следеће:
- (1) све недостатке, отказе, кварове или оштећења за које вјерују да могу утицати на пловидбеност или безбједан рад једрилице, укључујући системе за случај опасности;
 - (2) све инциденте.

SAO.GEN.140 Усклађеност са законима, прописима и поступцима

- (a) Вођа ваздухоплова и сви остали чланови посаде поштују законе, прописе и поступке држава у којима изводе операције.
- (b) Вођа ваздухоплова познаје законе, прописе и поступке повезане с обављањем његових дужности, који су прописани за подручја која треба прелетјети, аеродроме и оперативне површине које ће употребљавати и навигационе уређаје које ће користити током ваздушне пловидбе.

SAO.GEN.145 Преносни електронски уређаји

Вођа ваздухоплова не допушта употребу преносног електронског уређаја у једрилици, укључујући EFB, који негативно утиче на перформансе система и опреме једрилице или на могућност управљања њима.

SAO.GEN.150 Опасне робе

- (a) Вођа ваздухоплова не допушта превоз опасне робе у једрилици.
- (b) Дозвољена количина предмета и супстанци које би се могле разврстати у опасне робе, а које се употребљавају за повећање безбједности лета и које су правремено доступне у оперативне сврхе, сматрају се одобреним.

SAO.GEN.155 Документи, приручници и информације које треба имати у једрилици

- (a) При сваком лету носе се оригинали или копије свих следећих докумената, приручника и информација:
- (1) AFM или еквивалентни документ/и;
 - (2) појединости о поднесеном плану лета ATS, када је то потребно у складу с релевантним одредбама прописа којим се утврђују заједничка правила ваздушног саобраћаја и оперативне одредбе у вези са услугама и поступцима у ваздушној пловидби;
 - (3) ажуриране и примјењиве ваздухопловне карте подручја за планирани лет;

- (4) било која друга документација која може бити важна за лет или коју захтијевају државе преко којих се обавља лет;
- (5) информације о поступцима и визуелним сигнаlima које користе ваздухоплови који пресрећу и ваздухоплови који су пресретани.
- (b) Осим тога, кад је потребна изјава у складу са SAO.DEC.100 примјерак изјаве носи се при сваком лету.
- (c) Кад се не носе у једрилици, сви следећи документи, приручници и информације доступни су на аеродрому или оперативној површини као оригинали или копије:
- (1) потврда о регистрацији ваздухоплова;
 - (2) увјерење о пловидбености, укључујући анексе;
 - (3) потврда о провјери пловидбености;
 - (4) потврда о буци, само за моторну једрилицу;
 - (5) дозвола за радио-станицу, ако је једрилица опремљена опремом за радио- комуникацију у складу са SAO.IDE.130;
 - (6) полиса или полисе осигурања од одговорности за штету насталу трећим лицима;
 - (7) дневник лета или одговарајући документ;
- (d) Одступајући од наведеног под (a) и (b), документи, приручници и информације наведени у њима могу се држати на аеродрому или оперативној површини:
- (1) кад се при лету намјерава остати унутар зоне аеродрома или оперативне површине; или
 - (2) кад се остаје на удаљености или подручју које је одредило надлежно тијело;
- (e) Када то затражи надлежни орган, вођа ваздухоплова или оператор стављају на располагање надлежном органу оригиналну документацију у периоду који је навео надлежни орган, а који није краћи од 24 сата.

SAO.GEN.160 Дневник лета (*technical log book*)

За сваки лет или низ летова у дневник лета или истовјетни документ уписују се подаци о једрилици, њеној посади и сваком путовању.

ПОДОДЈЕЉАК ОР ОПЕРАТИВНИ ПОСТУПЦИ

SAO.OP.100 Употреба аеродрома и оперативних мјеста

Вођа ваздухоплова употребљава само аеродроме и оперативна мјеста која су прикладна за предметни тип једрилице и операције.

SAO.OP.105 Поступци за смањење буке - моторне једрилице

Вођа ваздухоплова узима у обзир оперативне поступке да се смањи утицај буке моторне једрилице, те истовремено обезбјеђује да безбједност има предност над смањивањем буке.

SAO.OP.110 Давање упутстава путницима

Вођа ваздухоплова обезбјеђује да прије или, ако је потребно, током лета путници добију упутства у вези са уобичајеним, неубичајеним и поступцима у случају опасности.

SAO.OP.115 Превоз посебних категорија путника

Вођа ваздухоплова обезбјеђује да се лица, којима су при превозу једрилицом потребни посебни услови, помоћ или уређаји превозе под условима којима се обезбјеђује безбједност једрилице и свих лица или имовине које се њом превозе.

SAO.OP.120 Припрема за лет

Прије почетка лета, вођа ваздухоплова обезбјеђује сљедеће:

- (a) опрема потребна за безбједно извођење операција једрилицом адекватна је за врсту операције у оквиру које се изводи лет;
- (b) метеоролошки услови омогућавају безбједно извођење лета;
- (c) уколико се летење изводи моторном једрилицом, и кад се намјерава употребљавати мотор, количина горива или енергије из другог извора довољна је за безбједно извођење лета.

SAO.OP.125 Пуњење горивом и допуњавање или замјена батерија када су лица у једрилици - моторне једрилице

Када се путник налази у моторној једрилици:

- (a) једрилица се не пуни горивом; и
- (b) батерије коришћене за погон не смију се допуњавати или замјенивати.

SAO.OP.130 Пушење у једрилици

У једрилици није дозвољено пушење ни у једној фази лета.

SAO.OP.135 Метеоролошки услови

Вођа ваздухоплова започиње или наставља лет само ако најновији расположиви метеоролошки подаци показују да је могуће безбједно слијетање.

SAO.OP.140 Лед и други контаминанти — поступци на земљи

Вођа ваздухоплова започиње полијетање само ако је једрилица чиста и нема било каквих наслага које могу штетно дјеловати на извођење или могућност контролисања једрилице, осим ако је то допуштено у AFM.

SAO.OP.145 Управљање горивом или другим изворима енергије у лету - моторне једрилице

За моторне једрилице вођа ваздухоплова у редовним временским размацима током лета провјерава да количина искористивог горива или енергије из другог извора није мања од оне потребне за безбједно слијетање.

SAO.OP.150 Употреба додатног кисеоника

Вођа ваздухоплова обезбјеђује да сва лица у једрилици употребљавају додатни кисеоник сваки пут када утврди да би на висини предвиђеног лета недостатак кисеоника могао узроковати смањење њихових способности или штетно утицао на њих.

SAO.OP.155 Специјализоване операције једрилицом

- (a) Прије започињања специјализоване операције или серије таквих летова једрилицом, вођа ваздухоплова спроводи процјену ризика, процјењујући сложеност активности ради утврђивања опасности и ризика повезаних с планираном операцијом и, према потреби, успоставља мјере за њихово ублажавање.
- (b) Специјализована операција једрилицом обавља се у складу с контролном листом. Вођа ваздухоплова успоставља контролну листу и обезбјеђује да је примјерена за намјеравану специјализовану активност и једрилицу којом се изводе операције, на основу процјене ризика и узимајући у обзир све захтјеве утврђене у овом поддјелу. Контролна листа доступна је вођи ваздухоплова и члановима посаде на сваком лету, ако је релевантна за извршавање њихових дужности.

- (c) Вођа ваздухоплова редовно, према потреби, преиспитује и ажурира контролну листу, како би на одговарајући начин извршио процјене ризика.

ПОДДИО POL**ПЕРФОРМАНСЕ И ОПЕРАТИВНА ОГРАНИЧЕЊА SAO.POL.100 Вагање**

- (a) Вагање једрилице обавља произвођач једрилице или се оно обавља складу са релевантним одредбама прописа којим се уређује област континуиране пловидбености ваздухоплова и ваздухопловних производа, дијелова и уређаја и о одобравању организација и особља које се баве овим пословима.
- (b) Оператор обезбјеђује да је маса једрилице утврђена стварним вагањем прије првог стављања у употребу. Укупни утицај модификација и поправки на масу потребно је узети у обзир и уредно документовати. Ове информације стављају се на располагање вођи ваздухоплова. Једрилица се поново вага ако утицај модификација или поправки на масу нису познати.

SAO.POL.105 Перформансе - уопштено

Вођа ваздухоплова управља једрилицом само ако су њене перформансе у складу са свим захтјевима из прописа којим се уређују правила летења у Босни и Херцеговини и са свим осталим ограничењима која се примјењују на лет, ваздушни простор, аеродроме или оперативне површине које се употребљавају, те обезбјеђује да се употребљава последње издање потребних карти или мапа.

ПОДДИО IDE**ИНСТРУМЕНТИ, ПОДАЦИ И ОПРЕМА SAO.IDE.100 Инструменти и опрема - уопштено**

- (a) Инструменти и опрема који се захтијевају овим пододјелком одобравају се у складу с релевантним анексом прописа којим се утврђују спроведбена правила за сертификацију пловидбености и еколошку сертификацију ваздухоплова и с њима повезаних производа, дијелова и уређаја, те за сертификацију пројектних и производних организација, или, ако су регистровани у трећој земљи, са захтјевима у погледу пловидбености државе регистра, ако је испуњен један од сљедећих услова:
 - (1) употребљава их летачка посада за управљање по утврђеној путањи лета;
 - (2) употребљавају се за усклађивање са SAO.IDE.130 или SAO.IDE.135;
 - (3) трајно су постављени у једрилицу.
- (b) Одступајући од наведеног под (a), за сљедеће инструменте или опрему, када се захтијевају овим пододјелком, није потребно одобрење:
 - (1) ручне преносне свјетиљке;
 - (2) тачни мјерач времена;
 - (3) опрема за преживљавање и сигнализирање.
- (c) Инструменти и опрема спремни су за употребу или су доступни с мјеста на којем сједи вођа ваздухоплова или било који други члан посаде који их треба употребљавати.

SAO.IDE.105 Инструменти за летење и навигацију

- (a) Једрилице су опремљене уређајима за мјерење и приказивање сљедећих показатеља:
 - (1) времена у сатима, минутима и секундама;
 - (2) висине притиска,
 - (3) индициране брзине;
 - (4) магнетног смјера, у случају једрилица с помоћним мотором;

(b) уз опрему наведену под (а), при операцијама у условима у којима једрилицу није могуће задржати на планираној путањи лета без једног или више додатних инструмената, при летењу у облаку или операцијама током ноћи, једрилице су опремљене уређајима за мјерење и приказивање свих сљедећих показатеља:

- (1) вертикалне брзине;
- (2) положаја или скретања и клизања;
- (3) магнетног смјера.

SAO.IDE.110 Оперативна свјетла

Једрилице које лете ноћу опремљене су сљедећим:

- (a) системом свјетала за избегавање судара;
- (b) навигационим/позиционим свјетлима;
- (c) свјетлима за слијетање;
- (d) освјетљењем које се напаја из електричног система једрилице, ради примјереног освјетљења свих инструмената и опреме, битних за безбједну операцију једрилице;
- (e) независним преносним свјетлом за мјесто предвиђено за вођу ваздухоплова и за сва остала мјеста за чланове посаде.

SAO.IDE.115 Додатни кисеоник

Једрилице на летовима за које се захтијева снабдијевање кисеоником у складу са SAO.OP.150 су опремљене уређајем за складиштење и расподелу кисеоника у који је могуће чувати и из њега расподјелити потребне залихе кисеоника.

SAO.IDE.120 Опрема за спасавање и сигнализацију - летови изнад воде

Вођа ваздухоплова који изводи операцију једрилицом изнад воде утврђује, прије почетка лета, ризике за преживљавање лица која се превозе једрилицом у случају принудног слијетања. С обзиром на те ризике, вођа ваздухоплова утврђује треба ли носити опрему за спасавање и сигнализацију.

SAO.IDE.125 Опрема за спасавање и сигнализацију - тешкоће потраге и спасавања

Једрилице које изводе операције изнад подручја на којима би потрага и спасавање били посебно тешки опремљене су опремом за спасавање и сигнализацију примјереном подручју које је потребно прелетјети.

SAO.IDE.130 Радио-комуникациона опрема

Једрилице имају опрему за радио-комуникацију којом се омогућава комуникација захтијевана у складу са ваздушним простором у којем лете.

SAO.IDE.135 Транспондер

Једрилице су опремљене транспондером за секундарни надзорни радар (SSR) са свим захтијеваним могућностима и у складу са захтјевима за ваздушни простор у којем лете и, ако

се лет одржава у ваздушном простору треће земље, с правом треће земље.

ПОДДИО DEC ИЗЈАВА

SAO.DEC.100 Изјава

- (a) У изјави из члана 3. став (2) овог правилника, оператор потврђује да испуњава и да ће и даље испуњавати битне захтјеве из референтног анекса којим се уређују Битни захтјеви за летачке операције прописа којим се уређују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким операцијама и захтјеве из овог правилника.
- (b) Оператор у изјаву укључује све сљедеће информације:
 - (1) назив оператора;
 - (2) мјесто гдје се налази његово главно мјесто пословања;
 - (3) контакт податке оператора;
 - (4) датум почетка операција и, према потреби, датум промјене постојеће изјаве;
 - (5) за све једрилице које се употребљавају за комерцијалне операције: врсту једрилице, регистрацију, главну базу, врсту операција и организацију за управљање континуираном пловидбеношћу.
- (c) Оператор, кад даје изјаву, доставља надлежном органу листу алтернативних начина усклађивања (AltMoC) за доказивање усклађености кад се то од њега тражи у складу са SAO.GEN.110. Листа садржава упућивања на повезане прихватљиве начине усклађивања (AMC).
- (d) Оператор саставља изјаву на обрасцу из Додатка овог анекса.

SAO.DEC.105 Измјене изјаве и престанак комерцијалних операција

- (a) Оператор без одлагања обавјештава надлежни орган о промјенама околности које утичу на испуњавање битних захтјева из референтног анекса прописа којим се уређују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким операцијама и захтјева из овог правилника, у односу на стање тих околности какво је било достављено надлежном органу, те о свим промјенама у погледу информација из SAO.DEC.100(b) и листе алтернативних начина усклађивања из SAO.DEC.100(c), који су укључени у изјаву или јој приложени.
- (b) Оператор без одлагања обавјештава надлежни орган о престанку обављања комерцијалних операција једрилицама.

ДОДАТАК

ИЗЈАВА у складу са ПРАВИЛНИКОМ О УТВРЂИВАЊУ ДЕТАЉНИХ ПРАВИЛА ЗА УПРАВЉАЊЕ ЈЕДРИЛИЦОМ И ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛА ЧЛАНОВИМА ЛЕТАЧКЕ ПОСАДЕ ЗА ЈЕДРИЛИЦЕ				
Оператор Назив: Главно мјесто пословања оператора: Име и подаци за контакт одговорног руководиоца:				
Операције једрилице Датум почетка комерцијалних операција и, према потреби, датум промјене постојеће комерцијалне операције				
Информације о једрилицима које се употребљавају, комерцијалним операцијама и управљању континуираном пловидбеношћу ⁽¹⁾ :				
Врста једрилице	Регистарска ознака једрилице	Главна база	Врста/врсте операција ⁽²⁾	Организација за управљање континуираном пловидбеношћу ⁽³⁾
Листа алтернативних начина усклађивања (AltMoC) са упућивањем на прихватљиве начине усклађивања (AMC), уколико је потребно (анекс уз Изјаву):				
Изјаве ☐ Оператор испуњава, и наставиће испуњавати, Битне захтјеве утврђене у Анексу IX прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким операцијама и захтјеви из Правилника о утврђивању детаљних правила за операције једрилицима и издавање дозвола члановима летачке посаде за једрилице. Оператор посебно обавља своје комерцијалне операције у складу са захтјевима из Анекса II Правилника о утврђивању детаљних правила за операције једрилицима и издавање дозвола члановима летачке посаде за једрилице: ☐ Све једрилице којима се управља имају увјерење о пловидбености ⁽⁴⁾ издато у складу са прописом који се утврђује сертификација пловидбености и еколошка сертификација ваздухоплова и ваздухопловних производа, дијелова и уређаја и сертификација пројектних и производних организација. ☐ Сви пилоти имају дозволу и овлашћења који су издати или прихваћени у складу са релевантним анексом FCL прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству, како је то прописано SAO.GEN.125 Анекса II Правилника о утврђивању детаљних правила за операције једрилицима и издавање дозвола члановима летачке посаде за једрилице. ☐ Оператор ће обавијестити надлежни орган о свим промјенама околности које утичу на његово испуњавање Битних захтјева утврђених Анексом IX прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким операцијама и пријављених надлежном органу путем ове изјаве и о свим промјенама информација и листе алтернативних начина усклађивања који су укључени у ову изјаву и приложени уз њу, како је прописано SAO.DEC.100(c), Поддијела ADD Правилника о утврђивању детаљних правила за операције једрилицима и издавање дозвола члановима летачке посаде за једрилице. ☐ Оператор потврђује да су све информације из ове изјаве, укључујући њене анексе, потпуне и тачне.				
Датум, име и потпис одговорног руководиоца				

⁽¹⁾ Испуните табелу. Ако нема довољно простора за навођење информација, оне се наводе у засебном анексу. Анекс се датира и потписује.

⁽²⁾ Врсте операција односе се на врсту комерцијалне операције која се обавља једрилицом.

⁽³⁾ Информације о организацији која је одговорна за управљање континуираном пловидбеношћу морају укључивати име организације, адресу и упућивање на одобрење.

⁽⁴⁾ Увјерење о пловидбености је уобичајено увјерење о пловидбености, ограничено увјерење о пловидбености или дозвола за летење издата у складу са прописом који се утврђује сертификација пловидбености и еколошка сертификација ваздухоплова и ваздухопловних производа, дијелова и уређаја и сертификација пројектних и производних организација.

АНЕКС III
ЗАХТЈЕВИ ЗА ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛА ЧЛАНОВИМА
ЛЕТАЧКЕ ПОСАДЕ ЈЕДРИЛИЦЕ
[ДИО-SFCL]
ПОДДИО GEN
ОПШТИ ЗАХТЈЕВИ

SFCL.001 Подручје примјене

Овим анексом се утврђују захтјеви за издавање дозволе пилота једрилице (SPL) и припадајућих привилегија, овлашћења и потврда, те услови за њихово важење и коришћење.

SFCL.005 Надлежни орган

За потребе овог анекса надлежни орган је Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: BHDCА).

SFCL.015 Подношење захтјева за издавање, продужавање и обнављање SPL и припадајућих привилегија, овлашћења и потврда и њихово издавање, продужавање и обнављање

- (a) Надлежном органу, у форми и на начин који одреди надлежни орган, подноси се следеће:
- (1) захтјев за:
 - (i) издавање SPL и припадајућих овлашћења;
 - (ii) проширење привилегија SPL, осим привилегија наведених у SFCL.115(a)(2) и (a)(3), и SFCL.155, SFCL.200 и SFCL.215;
 - (iii) издавање потврде инструктора летења за једрилице (FI(S));
 - (iv) издавање, продужавање и обнављање потврде испитивача у лету за једрилице (FE(S));
 - (v) било какве измјене SPL и припадајућих привилегија, овлашћења и потврда, осим привилегија које су наведене под (ii).
 - (2) ако то затражи надлежни орган, копију одговарајућих уноса из књижице летења како је наведено у SFCL.115 (d), SFCL.155(b), SFCL.200(f) и SFCL.215(d).
- (b) Захтјеву наведеном под (a) прилаже се доказ да подносилац захтјева испуњава релевантне захтјеве утврђене у овом анексу и релевантном анексу Дио-MED прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству.
- (c) Свако ограничење или проширење привилегија које даје дозвола, овлашћење или потврда је уписано у дозволу или потврду коју је издао надлежни орган, осим кад је ријеч о стицању привилегија наведених под (a)(1)(ii).
- (d) Лице не смије посједовати више од једне SPL издате у складу са овим анексом.
- (e) Носилац дозволе предаје захтјеве из тачке (a) надлежном органу у складу са овим анексом или релевантним анексом Дио-FCL прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству или Анексом III прописа којим се утврђују детаљна правила за управљање једрилицама и издавање дозвола члановима летачке посаде једрилице, у зависности од случаја.
- (f) Носилац SPL може предати захтјев за промјену надлежног органа надлежном органу којег одреди држава чланица ЕУ, али у том случају нови надлежни орган исти је за све дозволе.

- (g) Подносиоци захтјева подnose захтјев за издавање SPL и припадајућих привилегија, овлашћења и потврда најкасније шест мјесеци након успјешног полагања испита практичне оспособљености или пројане стручности.

SFCL.030 Испит практичне оспособљености

Подносиоци захтјева за испит практичне оспособљености, након завршеног оспособљавања, добијају препоруку за тај испит од АТО или DTO одговорног за њихово оспособљавање. АТО или DTO испитивачу даје приступ записима о оспособљавању.

SFCL.035 Признавање налета

Подносиоцима захтјева за SPL или припадајућу привилегију, овлашћење или потврду у потпуности се признају сви самостални налети, налети с инструктором или налети у улози вође ваздухоплова на једрилице, у смислу испуњавања захтјева за укупни налет потребан за дозволу, привилегију, овлашћење или потврду.

SFCL.045 Обавеза ношења и предочавање докумената

- (a) Приликом коришћења привилегија који им припадају према SPL, носиоци SPL имају следеће:
- (1) важећи SPL;
 - (2) важеће увјерење о здравственој способности;
 - (3) личну идентификациону исправу са фотографијом;
 - (4) довољну количину података у књижици летења да се докаже усклађеност са захтјевима из овог анекса.
- (b) Ученици пилоти на свим самосталним рутним летовима имају:
- (1) документе из (a)(2) и (a)(3);
 - (2) доказ о одобрењу у складу са SFCL.125(a).
- (c) Носилац SPL или ученици пилоти без неоправданог одгајања дају на увид документе наведене под (a) на захтјев овлашћеног представника надлежног органа.
- (d) Одступајући од наведеног под (a) и (b), документи који су у њима наведени могу се задржати на аеродрому или оперативној површини за летове који остају:
- (1) унутар видокруга аеродрома или оперативне површине; или
 - (2) на удаљености од аеродрома или оперативне површине коју је одредио надлежни орган.

SFCL.050 Записи о налету

Носиоци SPL и ученици пилоти имају поуздане записе о појединостима свих обављених налета у форми и на начин који је утврдио надлежни орган.

SFCL.065 Ограничење привилегија носилаца SPL старих 70 година или више у комерцијалном превозу путника једрилицом

Носиоци SPL који су навршили 70 година не смију бити пилоти једрилице у комерцијалном превозу путника једрилицом.

SFCL.070 Ограничење, привремено и трајно одузимање дозвола, привилегија, овлашћења и потврда

- (1) SPL и припадајуће привилегије, овлашћења и потврде, издате у складу са овим анексом, надлежни орган може ограничити, привремено или трајно одузети у складу с условима и поступцима наведенима у релевантном прилогу (Дио-ARA) прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству ако носилац SPL не испуњава битне захтјеве наведене у релевантном анексу прописа којим се утврђују технички захтјеви и

управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству или захтјеве из овог анекса, те релевантног анекса (Дио-SAO) овог правилника или релевантног анекса (Дио-MED) прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству.

- (2) Носиоци SPL дозволу или потврду без одгађања враћају надлежном органу ако су њихова дозвола, привилегија, овлашћење или потврда ограничени, суспендовани или одузети.

ПОДДИО SPL

ДОЗВОЛА ПИЛОТА ЈЕДРИЛИЦЕ (SPL)

SFCL.115 SPL - Привилегије и услови

- (a) Под условом да су испуњени захтјеви из SFCL.150, привилегије носиоца SPL омогућавају им да буду вође ваздухоплова на једрилици:
- (1) без накнаде у некомерцијалним операцијама;
 - (2) укључујући превоз путника само ако:
 - (i) испуњавају захтјеве из SFCL.160(e); и
 - (ii) или:
 - (A) након издавања SPL, имају најмање 10 сати налета или су обавили 30 стартова или полијетања и слијетања као вођа ваздухоплова на једрилици и, додатно, један лет оспособљавања током којег носиоци FI(S) доказују стручност потребну за превоз путника; или
 - (B) посједују потврду FI(S) у складу са Поддијелом FI;
 - (3) у операцијама које нису наведене под (a), само ако:
 - (i) навршили су 18 година старости;
 - (ii) након издавања дозволе, имају 75 сати налета или су обавили 200 стартова или полијетања и слијетања као вођа ваздухоплова на једрилици.
- (b) Одступајући од наведеног под (a), носиоци SPL који имају привилегије инструктора или испитивача могу примати накнаду за:
- (1) спровођење летачког оспособљавања за SPL;
 - (2) обављање испита практичне оспособљености и провјера стручности за SPL;
 - (3) оспособљавање, тестирање и провјере за привилегије, овлашћења и потврде повезане са SPL.
- (c) Носиоци SPL смију користити привилегије SPL само ако испуњавају одговарајуће захтјеве у погледу недавног искуства и само ако је њихово увјерење о здравственој способности, које одговара привилегијама које користе, важеће.
- (d) У књижицу летења пилота уписује се да је пилот обавио лет оспособљавања у складу са наведеним под (a)(2)(ii)(A), а наведено потписује инструктор одговоран за тај лет оспособљавања.

SFCL.120 SPL - Минимална старосна доб

Подносиоци захтјева за SPL имају најмање 16 година.

SFCL.125 SPL - Ученик пилот

- (a) Ученици пилоти не смију летјети самостално осим ако им се то не одобри и ако су под надзором FI(S).
- (b) Ученик пилот има најмање 14 година да би смио летјети самостално.

SFCL.130 SPL - Захтјеви повезани са курсевима за оспособљавање и искуством

- (a) Подносиоци захтјева за SPL завршавају курс оспособљавања у АТО или DTO. Курс је прилагођен траженим привилегијама и укључује:
- (1) теоретско знање наведено у SFCL.135;
 - (2) најмање 15 сати летачког оспособљавања у једрилицама, укључујући најмање:
 - (i) 10 сати летачког оспособљавања с инструктором које укључује летачко оспособљавање с инструктором из (iv)(A) или (v)(A), у зависности од случаја;
 - (ii) два сата самосталног летења под надзором;
 - (iii) 45 стартова или полијетања и слијетања;
 - (iv) ако се траже привилегије за једрилице, искључујући TMG, најмање седам сати летачког оспособљавања у једрилицама, искључујући TMG, и укључујући најмање:
 - (A) три сата летачког оспособљавања са инструктором;
 - (B) једно од сљедећег:
 - (a) један самостални рутни лет од најмање 50 km (27 NM); или
 - (b) један рутни лет с инструктором од најмање 100 km (55 NM) који се, одступајући од наведеног под (2)(iv), може обавити у TMG;
 - (v) ако се траже привилегије за TMG, најмање шест сати летачког оспособљавања у TMG, укључујући најмање:
 - (A) четири сата летачког оспособљавања с инструктором;
 - (B) један самостални рутни лет од најмање 150 km (80 NM) у TMG, током којег се једном мора слетјети с потпуним заустављањем на аеродром који није аеродром поласка.
- (b) Подносиоцима захтјева који посједују дозволу пилота за другу категорију ваздухоплова, осим дозволе за балоне, признаће се 10% укупног налета као PIC на таквом ваздухоплову до максимално седам сати. Признасти налет у сваком случају:
- (1) не укључује захтјеве из (a)(2)(ii), (a)(2)(iv)(B) и (a)(2)(v)(B); и
 - (2) у вези са наведеним под (a)(2)(iii), не смије бити већи од 10 стартова или полијетања и слијетања.

SFCL.135 SPL - Полагање испита из теоријског знања

- (a) Теоријско знање
- Подносиоци захтјева за SPL доказују ниво теоријског знања који одговара траженим привилегијама путем сљедећих испита:
- (1) заједнички предмети:
 - (i) Ваздухопловно право;
 - (ii) Људске перформансе;
 - (iii) Метеорологија;
 - (iv) Комуникација;
 - (2) специфични предмети повезани с једрилицама:
 - (i) Принципи летења;
 - (ii) Оперативни поступци;
 - (iii) Перформансе лета и планирање лета;
 - (iv) Опште знање о ваздухопловима повезано с једрилицама;
 - (v) Навигација.
- (b) Одговорности подносиоца захтјева

- (1) Подносилац захтјева приступа целокупном сету испита из теоријског знања за SPL за који је одговоран исти надлежни орган.
 - (2) Подносилац захтјева смије приступити испиту из теоријског знања само ако га препоручи АТО или DTO одговоран за његово оспособљавање, и то након што је завршио одговарајуће елементе курса теоријског оспособљавања на задовољавајућем нивоу.
 - (3) Препорука АТО или DTO важи 12 мјесеци. Ако подносилац захтјева није приступио полагању писменог испита из теоријског знања најмање једанпут у том периоду, потребу за даљим оспособљавањем одређује АТО или DTO на основу потреба подносиоца захтјева.
- (c) Критеријуми за успјешно положен испит
- (1) Пролаз на писменом испиту из теоријског знања подносилац захтјева постиже ако има најмање 75% бодова на том испиту. Нема казних бодова.
 - (2) Ако није другачије одређено у овом анексу, сматраће се да је подносилац захтјева успјешно положио испит из теоријског знања за SPL ако је успјешно положио све прописане писмене испите из теоријског знања у року од 18 мјесеци од краја календарског мјесеца у којем је подносилац захтјева први пут приступио полагању испита.
 - (3) Ако подносилац захтјева није успио положити један од писмених испита из теоријског знања у четири покушаја или није успио положити све писмене испите током периода наведеног под (b), подносилац захтјева поново полаже целокупни сет писмених испита из теоријског знања.
 - (4) Прије поновног полагања испита из теоријског знања, подносилац захтјева обавља додатно оспособљавање у АТО или DTO. Обим и трајање тог оспособљавања одређује АТО или DTO на основу потреба подносиоца захтјева.
- (d) Период важења
- Успјешно положен испит из теоријског знања важи 24 мјесеца од датума кад је подносилац захтјева успјешно положио испит из теоријског знања у складу са наведеним под (c)(2).

SFCL.140 SPL - Признавање теоријског знања

Подносиоцима захтјева за издавање SPL признаје се да испуњавају захтјеве за теоријско знање из заједничких предмета из SFCL.135 (a)(1):

- (a) ако имају дозволу у складу са релевантним анексом Дио-FCL којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству или релевантним анексом (Дио-BFCL) прописа којим се утврђују детаљна правила за управљање балонима и издавање дозвола за чланове летачке посаде за балоне; или
- (b) ако су положили испите из теоријског знања за дозволу како је наведено под (a), под условом да су то учинили у року наведеном у SFCL.135(d).

SFCL.145 SPL - Испит практичне оспособљености

- (a) Подносилац захтјева за SPL полагањем испита практичне оспособљености доказује способност да као вођа ваздухоплова на једрилици обавља одговарајуће поступке и маневре са стручношћу која одговара траженим привилегијама.
- (b) Подносиоци захтјева полажу испит практичне оспособљености у једрилици, искључујући TMG, или у

- TMG, у зависности од тражених привилегија и под условом да је курс оспособљавања у складу са SFCL.130 укључивао потребне елементе оспособљавања за релевантни ваздухоплов. Подносилац захтјева који је завршио курс оспособљавања, укључујући потребне елементе за оспособљавање за једрилице и TMG, може положити два испита практичне оспособљености, један у једрилици, искључујући TMG, и један у TMG, како би стекао привилегије за оба ваздухоплова.
- (c) Како би приступио испиту практичне оспособљености за издавање SPL, подносилац захтјева прво полаже одговарајуће испите из теоријског знања.
 - (d) Критеријуми за успјешно положен испит
 - (1) Испит практичне оспособљености је подијељен у различите дијелове који представљају све различите фазе лета једрилицом.
 - (2) Ако подносилац захтјева не положи неку ставку из неког дијела, сматра се да није положио цијели дио. Ако подносилац захтјева не положи само један дио, понавља само тај дио. Ако подносилац захтјева не положи више од једног дијела, поново приступа полагању цијелог испита.
 - (3) Ако подносилац захтјева понавља испит у складу са наведеним под (b), пад из било којег дијела, укључујући дијелова које је положио у претходном покушају, значи да поново полаже цијели испит.
 - (e) Ако подносилац захтјева не успије положити све дијелове испита у два покушаја, мора да прође додатно практично оспособљавање.

SFCL.150 SPL - Привилегије за једрилице и TMG

- (a) Ако је испит практичне оспособљености из SFCL.145 положен у једрилици, искључујући TMG, привилегије SPL ограничене су на једрилице, искључујући TMG.
- (b) У случају описаном под (a), привилегије SPL проширују се на TMG на основу захтјева ако је пилот:
 - (1) у АТО или DTO завршио елементе оспособљавања из SFCL.130(a)(2)(v);
 - (2) положио испит практичне оспособљености којим се доказује одговарајући ниво практичне оспособљености у TMG. Током тог испита практичне оспособљености, подносилац захтјева испитивачу доказује и одговарајући ниво теоријског знања за TMG из следећих предмета:
 - (i) Принципи летења;
 - (ii) Оперативни поступци;
 - (iii) Перформансе лета и планирање лета;
 - (iv) Опште знање о ваздухопловима; и
 - (v) Навигација.
- (c) Носиоцима дозволе издате у складу са релевантним анексом (Дио-FCL) којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству признаје се да у потпуности испуњавају захтјеве наведене под (a) под условом да:
 - (1) имају овлашћење за класу за TMG; или
 - (2) имају привилегије за TMG и испуњавају захтјеве у погледу недавног искуства из FCL.140.A релевантног анекса (Дио-FCL) прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са члановима посаде ваздухоплова у цивилном ваздухопловству;

- (d) Ако је испит практичне оспособљености из SFCL.145 положен у TMG, привилегије SPL ограничене су на TMG;
- (e) У случају описаном под (d), привилегије SPL проширују се на једрилице на основу захтјева ако је пилот:
- (1) у АТО или DTO завршио елементе оспособљавања из SFCL.130(a)(2)(iv) и обавио најмање 15 стартова и слијетања у једрилици, искључујући TMG; и
 - (2) положио испит практичне оспособљености којим се доказује одговарајући ниво практичне оспособљености у једрилици, искључујући TMG. Током тог испита практичне оспособљености, подносилац захтјева испитивачу доказује и одговарајући ниво теоријског знања за једрилице, искључујући TMG, из следећих предмета:
 - (i) Принципи летења;
 - (ii) Оперативни поступци;
 - (iii) Перформансе лета и планирање лета;
 - (iv) Опште знање о ваздухопловима; и
 - (v) Навигација.
- (f) Завршетак оспособљавања из (b)(1) и (e)(1) уписује се у књижицу летења пилота, а наведено потписује руководиоца оспособљавања АТО или DTO одговоран за то оспособљавање.

SFCL.155 SPL - Врсте старта

- (a) Носиоци SPL користе своје привилегије само примјеном оних врста стартова за које су завршили посебно оспособљавање током курса оспособљавања у складу са SFCL.130 или SFCL.150(e)(1) или током додатног оспособљавања које је спровео инструктор након издавања SPL. То посебно оспособљавање састоји се од следећег:
- (1) ако је ријеч о старту уз помоћ витла или аутомобила, минимално 10 стартова у оквиру летачког оспособљавања са инструктором и пет самосталних стартова под надзором;
 - (2) ако је ријеч о старту ваздухопловном вучом или самосталном старту, минимално пет стартова у оквиру летачког оспособљавања са инструктором и пет самосталних стартова под надзором. Ако је ријеч о самосталном старту, летачко оспособљавање са инструктором може се обавити у TMG;
 - (3) ако је ријеч о старту помоћу гуме, минимално три старта обављена у оквиру летачког оспособљавања са инструктором или самостално под надзором инструктора; и
 - (4) у случају других врста стартова, оспособљавања у складу са захтјевима надлежног органа.
- (b) Завршетак оспособљавања наведеног под (a) уписује се у књижицу летења пилота, а наведено потписује руководиоца оспособљавања АТО или DTO или инструктор одговоран за то оспособљавање, у зависности од случаја.
- (c) Како би се задржале привилегије за сваку врсту старта и у складу са захтјевима наведеним под (a) и (b), носиоци SPL обављају најмање пет стартова у последње двије године, осим у случају старта уз помоћ гуме, у којем случају обављају само два старта. Ако је ријеч о самосталном старту, стартави се могу обавити у једрилици са самосталним узлијетањем или полијетањима у TMG или њиховом комбинацијом.
- (d) Ако носиоци SPL не испуњавају захтјеве из (c), за обнављање својих привилегија обављају додатни број стартова с инструктором или самостално под надзором инструктора.

SFCL.160 SPL - Захтјеви у погледу недавног искуства

- (a) Једрилице, искључујући TMG
Носиоци SPL смију користити привилегије SPL, искључујући TMG, само ако су у последња 24 мјесеца прије планираног лета:
- (1) у једрилицама обавили најмање пет сати налета као PIC или летјели с инструктором или самостално под надзором FI(S), при чему су у једрилицама, искључујући TMG, обавили најмање:
 - (i) 15 стартова; и
 - (ii) два лета за оспособљавање са FI(S); или
 - (2) положили провјеру стручности са FE(S) у једрилици, искључујући TMG; провјера стручности заснива се на испиту практичне оспособљености за SPL.
- (b) TMG
Носиоци SPL смију користити привилегије за TMG само ако су у последња 24 мјесеца прије планираног лета:
- (1) обавили најмање 12 сати налета као PIC или летјели са инструктором или самостално под надзором FI(S), при чему су у TMG обавили најмање:
 - (i) шест сати налета;
 - (ii) 12 полијетања и слијетања; и
 - (iii) лет за оспособљавање у трајању од најмање једног сата укупног налета с инструктором; или
 - (2) положили провјеру стручности са испитивачем; провјера стручности заснива се на испиту практичне оспособљености из SFCL.150(b)(2).
- (c) Носиоци SPL с привилегијама за летење TMG који такође имају дозволу укључујући привилегије за летење у TMG у складу са одредбама релевантног анекса (Део-FCL) прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству, изузимају се од испуњавања захтјева наведених под (b).
- (d) У књижицу летења пилота уписује се да је пилот обавио летење са инструктором, летење под надзором и летење за оспособљавање из (a)(1) и (b)(1), и провјере стручности из (a)(2) и (b)(2), а наведено потписује одговорни FI(S) у случају из (a)(1) и (b)(1), односно одговорни FE(S) у случају из (a)(2) и (b)(2).
- (e) Превоз путника

Носиоци SPL превозе путнике само ако су у претходних 90 дана обавили као PIC, најмање:

- (1) три старта у једрилицима, искључујући TMG, ако ће се путници превозити једрилицима, искључујући TMG; или
- (2) три полијетања и слијетања у TMG, ако ће се путници превозити у TMG. У случају превоза путника ноћу у TMG, најмање једно од тих полијетања и слијетања се обавља ноћу.

ПОДДИО ADD

ДОДАТНА ОВЛАШЋЕЊА И ПРИВИЛЕГИЈЕ

SFCL.200 Привилегије за акробатско летење

- (a) Носиоци SPL смију обављати акробатске летење једрилицима са угашеним моторима или, у случају наведеним под (d) и (e), са упаљеним мотором, ако имају одговарајуће привилегије за акробатско летење у складу са овом тачком.
- (b) Основне привилегије за акробатско летење:
- (1) носиоцу дају право на обављање акробатских летења ограничених на следеће маневре:

- (i) пењање и понирање с нагибом од 45°, који се обављају као акробатски маневри;
 - (ii) петље;
 - (iii) ранверсман;
 - (iv) лијена осмица;
 - (v) ковити;
- (2) укључене су у привилегије SPL након што пилот заврши:
- (i) 30 сати налета или 120 стартова као вођа ваздухоплова на једрилици, након издавања SPL;
 - (ii) курс оспособљавања у АТО или DTO, укључујући:
 - (A) теоријско оспособљавање које одговара траженим привилегијама;
 - (B) оспособљавање за акробатско летење у вези с маневрима наведеним под (1).
- (c) Напредне привилегије за акробатско летење:
- (1) носиоцу дају право на обављање акробатских летова који нису ограничени само на маневре наведене под (b)(1);
 - (2) укључене су у привилегије SPL након што је пилот:
 - (i) испунио захтјеве наведене у (b)(2)(i); и
 - (ii) завршио курс оспособљавања у АТО или DTO, укључујући:
 - (A) теоријско оспособљавање које одговара траженим привилегијама;
 - (B) најмање пет сати или 20 летова у оквиру оспособљавања за акробатско летење.
- (d) Основне или напредне привилегије за акробатско летење укључују акробатске летове у једрилицама на моторни погон ако је пилот прошао оспособљавање за акробатско летење у једрилицама на моторни погон током курса оспособљавања у складу са (b)(2)(ii) или (c)(2)(ii), у зависности од случаја.
- (e) Привилегије SPL укључују напредне привилегије за акробатско летење за TMG у лету на моторни погон ако пилот има или је имао овлашћење за акробатско летење у складу са FCL.800 релевантног анекса (Део-FCL) прописа којим се о утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству, укључујући привилегије за акробатско летење у TMG.
- (f) Завршетак курса оспособљавања из (b)(2)(ii) и (c)(2)(ii) те, у зависности од случаја, укључивање оспособљавања из наведеног под (d), уписују се у књижицу летења пилота, а наведено потписује руководиоца оспособљавања АТО или DTO одговоран за то оспособљавање.

SFCL.205 Овлашћење за вучу једрилица и вучу транспарената

- (a) Носиоци SPL, који имају привилегије за летење TMG, смију вући једрилице или транспаренте само ако имају одговарајуће овлашћење за вучу једрилица или вучу транспарената у складу са SFCL 205.
- (b) Подносиоци захтјева за овлашћење за вучу једрилица завршавају:
 - (1) најмање 30 сати налета као PIC и 60 полијетања и слијетања у TMG, након добијања привилегија за TMG;
 - (2) курс оспособљавања у АТО или DTO, укључујући:
 - (i) теоријско оспособљавање из операција и процедура за вучу једрилица;

- (ii) најмање 10 летова оспособљавања у вучи једрилица, укључујући најмање пет летова оспособљавања с инструктором;
- (iii) ако је ријеч о носиоцу SPL са привилегијама које су ограничене на TMG у складу са SFCL.150(d), пет летова за упознавање у једрилици која је стартала уз помоћ ваздухоплова.

- (c) Подносиоци захтјева за овлашћење за вучу транспарената завршавају:
 - (1) најмање 100 сати налета и 200 полијетања и слијетања као вођа ваздухоплова TMG, након добијања привилегија за TMG;
 - (2) курс оспособљавања у АТО или DTO, укључујући:
 - (i) теоријско оспособљавање из операција и процедура за вучу транспарената;
 - (ii) најмање 10 летова оспособљавања у вучи транспарената, укључујући најмање пет летова са инструктором.
- (d) За подносиоце захтјева за овлашћење за вучу једрилице или овлашћење за вучу транспарената у складу са овом тачком који већ имају овлашћење за вучу једрилице или вучу транспарената у складу са FCL.805 релевантног анекса (Део-FCL) прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству или који су испунили све захтјеве за издавање тог овлашћења, у зависности од случаја, важи сљедеће:
 - (1) признаје им се да у потпуности испуњавају захтјеве наведене под (b) или (c) за стицање овлашћења за вучу једрилица или за вучу транспарената, у зависности од случаја, ако им одговарајуће овлашћење за вучу, како је одређено под (d), укључује привилегије за вучу TMG; или
 - (2) обавили су најмање три лета оспособљавања са инструктором којима је обухваћен цијели наставни програм оспособљавања за вучу једрилица или вучу транспарената, у зависности од случаја, у TMG.
- (e) Завршетак курса оспособљавања наведеног под (b)(2), (c)(2) и (d)(2) уписује се у књижицу летења, а наведено потписује руководиоца оспособљавања АТО или DTO или инструктор одговоран за то оспособљавање, у зависности од случаја.
- (f) Како би могао користити привилегије овлашћења за вучу једрилица или вучу транспарената, носилац је обављао најмање пет вуча у задње двије године.
- (g) Ако носилац овлашћења за вучу једрилица не испуњава захтјеве наведене под (f), прије него што настави користити привилегије свог овлашћења, обавља број вуча који недостаје са инструктором или под надзором инструктора.

SFCL.210 Овлашћење за ноћно летење за TMG

- (a) Носиоци SPL са привилегијама за летење за TMG смију користити своје привилегије за TMG у условима визуелног летења ноћу само ако имају овлашћење за ноћно летење за TMG у складу са овом тачком.
- (b) Подносиоци захтјева за овлашћење за ноћно летење за TMG прво завршавају курс оспособљавања у АТО или DTO. Курс обухвата:
 - (1) теоријско оспособљавање о летењу у условима визуелног летења (VFR) ноћу;

- (2) најмање пет сати налета на TMG ноћу, укључујући најмање три сата оспособљавања са инструктором, укључујући најмање:
- (i) један сат рутне навигације са најмање једним рутним летом са инструктором од најмање 50 km (27 NM);
 - (ii) пет самосталних полијетања; и
 - (iii) пет самосталних слијетања са потпуним заустављањем.
- (c) Како би завршио оспособљавање ноћу, носилац SPL прво завршава основно оспособљавање за инструкторско летење потребно за издавање приватне дозволе пилота (PPL) у складу с одредбама релевантног анекса (Дио-FCL) прописа којим се о утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству.
- (d) Подносиоцима захтјева за овлашћење за ноћно летење за TMG у складу са овом тачком признаје се да у потпуности испуњавају захтјеве наведене под (b) и (c) ако имају овлашћење за ноћно летење у складу са FCL.810 релевантног анекса (Дио-FCL) прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству или ако су испунили све захтјеве за издавање тог овлашћења.

SFCL.215 Привилегије за летење једрилицом у условима без спољашње видљивости

- (a) Носиоци SPL изводе операције једрилицом у условима без спољашње видљивости само ако:
- (1) било који од мотора се искључи; и
 - (2) имају привилегије за летење једрилицом у условима без спољашње видљивости у складу са овом тачком.
- (b) Привилегије SPL укључују привилегије за летење једрилицом у условима без спољашње видљивости, ако је пилот завршио најмање:
- (1) 30 сати као вођа ваздухоплова на једрилици, након издавања дозволе;
 - (2) курс оспособљавања у АТО или DTO, укључујући:
 - (i) теоријско оспособљавање;
 - (ii) најмање два сата летачког оспособљавања са инструктором у једрилици са угашеним било којим мотором, при чему је ваздухопловом управљао само према инструментима. Међутим, највише 50% летачког оспособљавања са инструктором може се обавити у TMG у лету на моторни погон, под условом да се ти летови оспособљавања спроводе у визуелним метеоролошким условима (VMC).
- (c) Како би стекао привилегије за летење једрилицом у условима без спољашње видљивости, за носиоца SPL који посједује и основно овлашћење за инструментално летење (BIR) или IR(A) у складу са релевантним анексом (Дио-FCL) прописа којим се о утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству или који је испунио све захтјеве за издавање једног од тих овлашћења важи следеће:
- (1) признаје му се да испуњава захтјеве наведене под (b)(2)(i);
 - (2) одступајући од наведеног под (b)(2)(ii), обавио је најмање један сат летачког оспособљавања са инструктором у једрилици, при чему је ваздухопловом управљао само према инструментима.
- (d) Завршетак курса оспособљавања из (b)(2) или (c)(2), у зависности од случаја, уписује се у књижицу летења, а

наведено потписује руководиоца оспособљавања АТО или DTO одговоран за то оспособљавање.

- (e) Носиоци SPL смију користити своје привилегије за летење једрилицом у условима без спољашње видљивости само ако су у последње двије године прије планираног лета у условима без спољашње видљивости обавили најмање један сат налета или пет летова као PIC користећи привилегије за летење једрилицом у условима без спољашње видљивости.
- (f) Ако носиоци SPL са привилегијама за летење једрилицом у условима без спољашње видљивости не испуњавају захтјеве наведене под (e), а желе наставити користити своје привилегије за летење једрилицом у условима без спољашње видљивости, они:
- (1) полажу провјеру стручности са FE(S); или
 - (2) обављају додатне налете или летове наведене под (e) са FI(S).
- (g) Носиоцима SPL са привилегијама за летење једрилицом у условима без спољашње видљивости који имају и BIR или IR(A) у складу са релевантним анексом Дио-FCL прописа којим се о утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству признаје се да у потпуности испуњавају захтјеве наведене под (e).

ПОДДИО FI ИНСТРУКТОРИ ЛЕТЕЊА Одјељак 1 Општи захтјеви

SFCL.300 Потврда инструктора летења

- (a) Уопштено
Инструктор спроводи летачко оспособљавање у једрилици само ако:
- (1) посједује:
 - (i) SPL укључујући привилегије, овлашћења и потврде за које ће пружати летачко оспособљавање;
 - (ii) потврду инструктора летења једрилицом (FI(S)) која одговара оспособљавању које ће пружати, издату у складу са овим поддијелом;
 - (2) овлашћен је за обављање дужности вође ваздухоплова на једрилици током летачког оспособљавања.
- (b) Оспособљавање које се изводи изван државног подручја Босне и Херцеговине
- (1) Одступајући од наведеног под (a)(1), у случају летачког оспособљавања пруженог током курса оспособљавања одобреног у складу са овим анексом, изван државног подручја Босне и Херцеговине, надлежни орган издаје потврду инструктора летења подносиоцу захтјева који има дозволу пилота једрилице која је у складу са Анексом I Чикашке конвенције, под условом да подносилац захтјева:
 - (i) има најмање дозволу која укључује, у зависности од случаја, привилегије, овлашћења или потврде еквивалентне онима за које је овлашћен да спроводи оспособљавање;
 - (ii) испуњава захтјеве утврђене у овом поддијелу за издавање потврде FI(S) са одговарајућим привилегијама инструктора;
 - (iii) докаже надлежном органу одговарајући ниво познавања европских ваздухопловних

- прописа о безбједности како би се могао користити својим привилегијама инструктора у складу са овим анексом.
- (2) Потврда се ограничава на спровођење летачког оспособљавања:
- (i) изван државног подручја Босне и Херцеговине за који је одговорна Босна и Херцеговина/BHDCA у складу са Чикашком конвенцијом;
 - (ii) ученицима пилотима који имају довољно знање језика на којем се спроводи летачко оспособљавање.

Одјељак 2

Потврда инструктора летења за једрилице - FI(S) SFCL.315 Потврда FI(S) - Привилегије и услови

- (a) Под условом да подносиоци захтјева испуњавају захтјеве из SFCL.320 и услове који слиједе, потврда FI(S) издаје се са привилегијама за спровођење летачког оспособљавања за:
- (1) SPL;
 - (2) додатне привилегије за једрилице у складу са SFCL.150(e);
 - (3) врсте старта у складу са SFCL.155, под условом да је подносилац захтјева као PIC обавио:
 - (i) ако је ријеч о старту ваздухопловном вучом, најмање 30 стартова; или
 - (ii) ако је ријеч о старту помоћу витла, најмање 50 стартова;
 - (4) додатне привилегије за TMG у складу SFCL.150(b), под условом да је подносилац захтјева:
 - (i) обавио најмање 30 сати налета као PIC на TMG;
 - (ii) завршио оспособљавање како је одређено у SFCL.330(b)(2);
 - (iii) доказао способност извођења оспособљавања у TMG FI(S) који је квалификован у складу са наведеним под (7) и којег именује руководилац оспособљавања АТО или DTO;
 - (5) основне привилегије за акробатско летење, напредне привилегије за акробатско летење или привилегије за летење једрилицом у условима без спољашње видљивости или овлашћење за вучу једрилица или за вучу транспарената, под условом да подносилац захтјева:
 - (i) ако је ријеч о оспособљавању за основне привилегије за акробатско летење или за напредне привилегије за акробатско летење, има напредне привилегије за акробатско летење у складу са SFCL.200(c);
 - (ii) доказао је способност извођења оспособљавања за релевантне привилегије или овлашћења FI(S) који је квалификован у складу са наведеним под (a)(7) и којег је именовао руководилац оспособљавања АТО или DTO;
 - (6) летење TMG ноћу, под условом да подносилац захтјева:
 - (i) испуњава захтјев за искуство ноћу из SFCL.160(e)(2);
 - (ii) доказао је способност извођења оспособљавања у TMG ноћу FI(S) који је квалификован у складу са наведеним под (7) и којег именује руководилац оспособљавања АТО или DTO;

- (7) потврду FI(S), под условом да је подносилац захтјева:
 - (i) обавио најмање 50 сати или 150 стартова у оквиру летачког оспособљавања у једрилицама;
 - (ii) у складу са поступцима које је надлежни орган успоставио у ту сврху, доказао способност за спровођење оспособљавања за потврду FI(S), FI(S) који је квалификован у складу са овом тачком и којег именује руководилац оспособљавања АТО или DTO.
- (b) Привилегије наведене под (a) укључују привилегије за спровођење летачког оспособљавања за:
 - (1) издавање одговарајуће дозволе, привилегија, овлашћења или потврде; и
 - (2) продужавање, обнављање или усклађеност са одговарајућим захтјевима у погледу недавног искуства из овог анекса, у зависности од случаја.

SFCL.320 Потврда FI(S) - Предуслови и захтјеви

Подносиоци захтјева за потврду FI(S):

- (a) имају најмање 18 година,
- (b) испуњавају захтјеве из FCL.300(a)(1)(i) и SFCL.300(2);
- (c) имају 100 сати налета и 200 стартова као вођа ваздухоплова на једрилици;
- (d) завршавају курс оспособљавања за инструктора у складу са SFCL.330 у АТО или DTO; и
- (e) полажу процјену стручности у складу са SFCL.345.

SFCL.325 Компетенције и процјена FI(S)

Подносиоци захтјева за потврду FI(S) су оспособљени како би стекли сљедеће компетенције:

- (a) припремање ресурса;
- (b) стварање атмосфере погодне за учење;
- (c) презентација знања;
- (d) интегрисање управљања пријетњом и грешком (TEM) и унапређење управљања потенцијалима посаде (CRM);
- (e) управљање временским распоредом како би се постигли циљеви оспособљавања;
- (f) олакшавање учења;
- (g) процјењивање учинка ученика;
- (h) праћење и оцјењивање напретка;
- (i) оцјењивање сатова оспособљавања; и
- (j) извјештавање о резултатима.

SFCL.330 FI(S) - Курс оспособљавања

- (a) Подносиоци захтјева за потврду FI(S) прво полажу посебан пријемни испит у АТО или DTO, који се одржава у року од 12 мјесеци прије почетка курса оспособљавања, ради процјене њихове способности да похађају курс.
- (b) Курс оспособљавања за FI(S) мора укључивати:
 - (1) ако је ријеч о једрилицама, искључујући TMG:
 - (i) елементе наведене у SFCL.325;
 - (ii) 25 сати подучавања и учења;
 - (iii) 30 сати теоријског оспособљавања, укључујући тестове напретка;
 - (iv) најмање шест сати, од чега највише три сата могу бити обављена у TMG, или 20 стартова летачког оспособљавања;
 - (2) додатно, ако привилегије потврде FI(S) укључују привилегије SFCL.315(a)(4) и (a)(6), најмање шест сати летачког оспособљавања са инструктором у TMG.
- (c) Подносиоцима захтјева, који већ имају потврду инструктора у складу са релевантним анексом (Дио-

- BFCL) прописа kojim se utvrđuju detaljna pravila za upravljanje balonima ili sa relevantnim aneksom (Dio-FCL) прописа kojim se utvrđuju tehnički zahtjevi i upravni postupci u vezi sa letачким особљем у цивилном ваздухопловству, признаје се да у потпуности испуњавају захтјеве из (b)(1)(ii).
- (d) Ако поднесе захтјев за потврду FI(S), пилоту који има, или је имао, FI(A), (H) или (As) признаје се 18 сати у смислу захтјева из (b)(1)(ii).

SFCL.345 FI(S) - Процјена стручности

- (a) Подносиоци захтјева за издавање потврде FI(S) полажу процјену стручности како би испитивачу квалификованом у складу са SFCL.415(c) доказали способност за осposобљавање ученика пилота на нивоу који је потребан за издавање SPL.
- (b) Та процјена обухвата:
- (1) доказивање компетенција описаних у SFCL.325, прије лета, после лета и током теоријског осposобљавања;
 - (2) усмено испитивање теоријског знања на земљи, усмено информисање прије и после лета и демонстрације у лету у једрилици;
 - (3) одговарајуће вјежбе за процјену инструкторских компетенција.
- (c) Процјена стручности за прво издавање потврде FI(S) спроводи се у једрилицама, искључујући TMG.

SFCL.350 FI(S) - Ограничене привилегије

- (a) Привилегије FI(S) ограничене су на спровођење летачког осposобљавања под надзором FI(S) без ограничених привилегија којег за ту сврху именује АТО или DTO, у сљедећим случајевима:
- (1) за издавање SPL;
 - (2) за проширење привилегија SPL на додатне привилегије за једрилице или TMG у складу са SFCL.150;
 - (3) за проширење привилегија SPL на додатне врсте старта у складу са SFCL.155; и
 - (4) за основне привилегије за акробатско летење, напредне привилегије за акробатско летење или привилегије за летење једрилицом у условима без спољашње видљивости или за овлашћење за вучу једрилица или за вучу транспарената.
- (b) Док спроводи осposобљавање под надзором, у складу са наведеним под (a), FI(S) нема привилегију да одобри ученику пилоту спровођење првог самосталног лета или првог самосталног рутног лета.
- (c) Ограничења из наведеног под (a) и (b) уклањају се из потврде FI(S) након што FI(S) заврши најмање 15 сати или 50 старта у оквиру летачког осposобљавања којим су обухваћене све фазе лета једрилицом. Ако је ријеч о FI(S) са ограниченим привилегијама који испуњава захтјеве из SFCL. 330(b)(2), пет од тих 15 сати може се обавити у TMG, а 15 од тих 50 старта може се замијенити полијетањима и слијетањима у TMG.

SFCL.360 Потврда FI(S) - Захтјеви у односу на недавно искуство

- (a) Носилац потврде FI(S) може користити привилегије из своје потврде само ако је прије планираног коришћења тих привилегија:
- (1) у последње три године завршио:
 - (i) обуку за освјежавање инструкторског знања у АТО или DTO или у надлежном органу, током чега носилац похађа теоријско осposо-

бљавање ради освјежавања и ажурирања одговарајућег знања за инструкторе летења једрилицом; и

- (ii) ако пружа летачко осposобљавање као FI(S), најмање:
 - (A) 30 сати; или
 - (B) 60 стартава или полијетања и слијетања; и
- (2) током протеклих девет година и у складу с поступцима које је надлежни орган успоставио за ту сврху, доказао способност за осposобљавање за једрилице FI(S) квалификованом у складу са SFCL.315(a)(7) и којег је именовано руководиоца осposобљавања АТО или DTO.
- (b) Сати летења као FE(S) за вријеме испита практичне осposобљености, провјера стручности и процјена стручности у потпуности се признају у смислу захтјева наведених под (a)(1)(ii).
- (c) Ако носилац потврде FI(S) не заврши лет осposобљавања под надзором FI(S) за који тај FI(S) сматра да је носилац потврде задовољио у складу са наведеним под (a)(2), не смије користити привилегије потврде FI(S) док успјешно не положи процјену стручности у складу са SFCL.345.
- (d) За наставак коришћења привилегија потврде FI(S), носилац потврде FI(S) који не испуњава све захтјеве наведене под (a), испуњава захтјеве наведене под (a)(1)(i) и из SFCL.345.

ПОДДИО FE ИСПИТИВАЧИ У ЛЕТУ Одјелак 1 Општи захтјеви

SFCL.400 Потврде испитивача у лету за једрилице

- (a) Уопштено
Испитивач спроводи само испите практичне осposобљености, провјере стручности или процјене стручности у складу с овим анексом, ако:
- (1) поседује:
 - (i) SPL укључујући привилегије, овлашћења и потврде за које је овлашћен спроводити испите практичне осposобљености, провјере стручности или процјене стручности, те привилегије за осposобљавање за њих;
 - (ii) потврду FE(S), укључујући одговарајуће привилегије за спроведени испит практичне осposобљености, провјеру стручности или процјену стручности, издату у складу с овим поддијелом;
 - (2) овлашћен је за обављање дужности вође ваздухоплова у једрилици током испита практичне осposобљености, провјере стручности или процјене стручности.
- (b) Испитивања изван државног подручја Босне и Херцеговине
- (1) Одступајући од наведеног под (a)(1), у случају испита практичне осposобљености и провјера стручности који се спровode изван Босне и Херцеговине, надлежни орган издаје потврду испитивача подносиоцу захтјева који има дозволу пилота једрилице која је у складу са Анексом I Чикашке конвенције, под условом да подносилац захтјева:
 - (i) има најмање дозволу која укључује, у зависности од случаја, привилегије, овлашћења или потврде еквивалентне онима

- за које је овлашћен спроводити испите практичне оспособљености или провјере стручности;
- (ii) испуњава захтјеве утврђене у овом поддијелу за издавање одговарајуће потврде испитивача;
 - (iii) докаже надлежном органу одговарајући ниво познавања ваздухопловних прописа о безбједности како би се могао користити својим привилегијама испитивача у складу са овим анексом.
- (2) Потврда наведена под (b) ограничена је на спровођење испита практичне оспособљености и провјера стручности:
- (i) изван Босне и Херцеговине; и
 - (ii) пилота који довољно познају језик на којем се испит/провјера спроводи.

SFCL.405 Ограничење привилегија у случају постојећих/стечених интереса

Испитивач за једрилице не спроводи:

- (a) испит практичне оспособљености или процјену стручности за издавање дозволе, овлашћења или потврде подносиоцима захтјева којима је пружио више од 50% прописаног летачког оспособљавања за дозволу, овлашћење или потврду за које се спроводи испит практичне оспособљености или процјена стручности; или
- (b) испит практичне оспособљености или процјену стручности ако сматра да би његова објективност могла бити упитна.

SFCL.410 Спровођење испита практичне оспособљености, провјера стручности и процјена стручности

- (a) Приликом спровођења испита практичне оспособљености, провјера стручности и процјена стручности, испитивач за једрилице:
 - (1) обезбјеђује да не постоје језичке препреке за комуникацију са подносиоцем захтјева;
 - (2) потврдити да подносилац захтјева испуњава све захтјеве за квалификације, оспособљавање и искуство из овог анекса за стицање, продужавање или обнављање дозволе, привилегија, овлашћења или потврде за које се спроводи испит практичне оспособљености, провјера стручности или процјена стручности;
 - (3) упознаје подносиоца захтјева са посљедицама пружања непотпуних, нетачних или неистинитих информација повезаних с његовим оспособљавањем и летачким искуством.
- (b) Након завршетка испита практичне оспособљености, провјере стручности или процјене стручности, испитивач за једрилице:
 - (1) обавјештава подносиоца захтјева о резултатима испита практичне оспособљености, провјере стручности или процјене стручности;
 - (2) у случају успјешно положене процјене стручности за продужавање или обнављање дозволе, уноси нови датум истека важења у дозволу или потврду подносиоца захтјева ако га је за то посебно овластио надлежни орган одговоран за дозволу подносиоца захтјева;
 - (3) подносиоцу захтјева даје потписани извјештај са испита практичне оспособљености, провјере стручности или процјене стручности и без неоправданог одгађања предаје копије извјештаја

надлежном органу одговорном за дозволу подносиоца захтјева и надлежном органу који је издао потврду испитивача. Извјештај садржи:

- (i) изјаву да је испитивач за једрилице од подносиоца захтјева примио информације о његовом искуству и оспособљавању и потврдио да су то искуство и оспособљавање у складу са одговарајућим захтјевима из овог анекса;
 - (ii) потврду да су сви захтијевани маневри и вјежбе спроведени и информације о усменом испиту из теоријског знања, ако је то примјењиво. Ако подносилац захтјева није успјешно положио неки дио из наведених категорија, испитивач записује разлоге за доношење такве процјене;
 - (iii) резултат испита практичне оспособљености, провјере стручности или процјене стручности;
 - (iv) изјаву да је испитивач за једрилице прегледао и примијенио важеће процедуре и захтјеве надлежног органа подносиоца захтјева ако орган надлежан за дозволу подносиоца захтјева није исти орган који је издао потврду испитивачу;
 - (v) копију потврде испитивача за једрилице у којем је наведен обим његових привилегија у својству испитивача за једрилице у погледу спровођења испита практичне оспособљености, провјера стручности или процјена стручности подносиоца захтјева чији надлежни орган није исти орган које је издао потврду испитивачу.
- (c) Испитивач за једрилице пет година чува записе који садрже све детаље испита практичне оспособљености, провјера стручности и процјена стручности које је спровео и њихове резултате.
 - (d) На захтјев надлежног органа који је одговоран за издавање потврде испитивача за једрилице или надлежног органа одговорног за издавање дозволе подносиоца захтјева, испитивач за једрилице подноси све записе и извјештаје и све друге информације које се захтијевају у сврху активности надзора.

Одјељак 2

Потврда испитивача у лету за једрилице - FE(S) SFCL.415 Потврда FE(S) - Привилегије и услови

Под условом да подносилац захтјева испуњава захтјеве из SFCL.420 и услове који слиједу, потврда FE(S) издаје се на основу захтјева са привилегијама за спровођење:

- (a) испита практичне оспособљености и провјера стручности за SPL, ако је подносилац захтјева у једрилицама, искључујући TMG, обавио најмање 300 сати налета као пилот, укључујући 150 сати или 300 стартова летачког оспособљавања;
- (b) испита практичне оспособљености за проширење привилегија SPL на TMG у складу с SFCL.150(e), под условом да подносилац захтјева има 300 сати налета на једрилицама, укључујући 50 сати летачког оспособљавања у TMG;
- (c) процјена стручности за издавање потврде FI(S) у једрилицама, под условом да је подносилац захтјева:
 - (1) обавио најмање 500 сати налета као пилот једрилице, укључујући, ако ће се привилегијама потврде FE(S) користити на:

- (i) једрилицама, искључујући TMG, најмање 10 сати или 30 стартава за оспособљавање подносиоца захтјева за потврду FI(S) у једрилицама, искључујући TMG;
 - (ii) TMG, најмање 10 сати или 30 полијетања и слијетања за оспособљавање подносиоца захтјева за потврду FI(S) у TMG;
- (2) прошао одговарајуће оспособљавање током стандардизационог курса за испитиваче у складу са SFCL.430.

SFCL.420 Потврда FE(S) - Предуслови и захтјеви

Подносиоци захтјева за потврду FE(S):

- (a) испуњавају захтјеве из SFCL.400(a)(1)(i) и SFCL.400(a)(2);
- (b) завршили су стандардизациони курс FE(S) у складу са SFCL.430;
- (c) завршили су процјену стручности у складу са SFCL.445;
- (d) доказују релевантно радно искуство повезано са привилегијама потврде FE(S); и
- (e) доказују да им нису изречене санкције, укључујући суспендовање, ограничење или трајно одузимање неке од дозвола, овлашћења или потврда издатих у складу са овим анексом, релевантним анексом (Дио-FCL) прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству или релевантним анексом (Дио-BFCL) прописа којим се утврђују детаљна правила за упављање балонима и издавање дозвола члановима посаде за балоне због неусклађености са овим правилником и прописом којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству.

SFCL.430 Потврда FE(S) - Стандардизациони курс

- (a) Подносиоци захтјева за потврду FE(S) похађају стандардизациони курс који пружа или надлежни орган или АТО или DTO и који одобри тај надлежни орган.
- (b) Стандардизациони курс прилагођава се захтијеваним привилегијама испитивача у лету за једрилице и састоји се од теоријског и практичног оспособљавања, што укључује најмање:
 - (1) спровођење два испита практичне оспособљености, провјера стручности или процјена стручности за SPL или припадајућа овлашћења или потврде;
 - (2) оспособљавање о примјеним захтјевима из овог анекса и о примјеним захтјевима за летачке операције, спровођење испита практичне оспособљености, провјера стручности или процјена стручности, и њихово документовање и извјештавање о њима;
 - (3) усмено информисање о:
 - (i) постојећим управним процедурама;
 - (ii) захтјевима за заштиту личних података;
 - (iii) одговорности испитивача;
 - (iv) осигурању испитивача од несреће;
 - (v) накнадама; и
 - (vi) начину приступа информацијама наведеним од (i) до (v) при спровођењу испита практичне оспособљености, провјера стручности или процјена стручности подносиоца захтјева чији надлежни орган није исти орган који је издао потврду испитивача.

- (c) Носилац потврде FE(S) не смије спроводити испите практичне оспособљености, провјере стручности или процјене стручности подносиоца захтјева чији надлежни орган није исти орган који је издао потврду испитивача, осим ако прегледа најновије доступне информације о одговарајућим процедурама надлежног органа подносиоца захтјева.

SFCL.445 Потврда FE(S) - Процјена стручности

Подносилац захтјева за прво издавање потврде FE(S) доказује своју стручност као FE(S) инспектору надлежног органа или вишем испитивачу којег је за то посебно овластио надлежни орган одговоран за потврду FE(S). При процјени стручности подносилац захтјева спроводи испит практичне оспособљености, провјеру стручности или процјену стручности, укључујући усмено информисање, спровођење испита практичне оспособљености, провјеру стручности или процјену стручности и процјену лица које полаже испит, провјеру или процјену, информисање након лета (*debriefing*) и састављање документације.

SFCL.460 Потврда FE(S) - Важење, продужавање и обнављање

- (a) Потврда FE(S) важи пет година.
- (b) Потврда FE(S) продужава се ако је носилац:
 - (1) током периода важења потврде FE(S) завршио курс за освјежавање знања испитивача који пружа надлежни орган или АТО или DTO и који је одобрио тај надлежни орган, током којег носилац похађа теоријско оспособљавање ради обнове и ажурирања одговарајућег знања за испитиваче за једрилице;
 - (2) током 24 мјесеца прије истека важења потврде доказао способност спровођења испита практичне оспособљености, провјера стручности или процјена стручности инспектору надлежног органа или испитивачу којег је за то посебно овластио надлежни орган одговоран за потврду FE(S).
- (c) Носиоцу потврде FE(S) који има и потврду испитивача или више њих за друге категорије ваздухоплова у складу са релевантним анексом (Дио-FCL) прописа којим се утврђују технички захтјеви и управни поступци у вези са летачким особљем у цивилном ваздухопловству или релевантним анексом (Дио-BFCL) прописа којим се утврђују детаљна правила за управљање балонима и издавање дозвола за чланове посаде за балоне могу се, у договору са надлежним органом, заједно продужити све потврде испитивача.
- (d) Ако је потврда FE(S) истекла, њен носилац испуњава захтјеве из SFCL.445(b)(1) прије него што настави са коришћењем привилегија потврде FE(S).
- (e) Потврда FE(S) може се продужити или обновити само ако подносилац захтјева докаже да и даље испуњава захтјеве из SFCL.410 и захтјеве из SFCL.420(d) и (e).